

ÜLESANNE

„SILVAESPESA“

Rollimäng „Silvaespesa“ annab õpilastele võimaluse astuda mõneks ajaks põliselanike rolli tuues nii teema neile lähemale ja muutes mõistmise lihtsamaks.

Osadele õpilastele jagatakse rollikaardid (lisa 1) ja palutakse oma rolliga tutvuda vaikselt teises ruumis. Ülejäänud klassile selgitatakse, et nende kaasõpilased hakkavad mängima rollimängu, mille tulemusel peavad nad üksmeelse lahenduseni jõudma. Ilma rollita õpilastel palutakse analüüsida, milliseid taktikaid ja argumente erinevate huvigruppide esindajad kasutavad.

Nüüd tulevad rollidega õpilased tagasi ja istuvad ringis oma vaatelejatest klassikaaslaste keskele. Õpetaja loeb ette teksti lisast 2 ja annab selle koopia kõigile rollimängijatele, öeldes, et neil tuleb 30 minuti jooksul kokkuleppele jõuda. Õpilased tutvustavad oma tegelaskuju ja kaitsevad oma huvigrupi seisukohti, esitades argumente ehitise poolt või vastu vastavalt oma rollile.

Arutelu

- Mängu lõpus istuvad kõik õpilased ringis ja õpetaja juhib arutelu, kus tutvustatakse mängu käigus esile kerkinud keskseid teemasid (teisisõnu põlisrahvaste õigusi).
- Tunnete analüüs: Kohe pärast simulatsiooni tasub küsida, kuidas osalejad end rollide kehastamisel tundsid (kas nad olid oma rolli vaatepunktidega nõus või ei), ja arutada lühidalt enda omast väga erinevate seisukohtade tõlgendamise võimalikkust.
- Vestluse kulgemise analüüs: Kui palju õpilased rolli sisse elasid? Miks? Kas keskkond oli vastuvõtlik ja vastasseis avameelne? Miks? Kas teavet oli küllaldaselt?
- Teema analüüs: Sisu väärtust käsitledes tasub keskenduda vestluse tuumale. Keskseks teemaks võib olla näiteks: keskkonnaaspektid ja territooriumi omandiküsimus; ehitusprojektiis sätestatud tingimused ja selle tagajärjed; inimeste õigus elada seal, kus nad on alati elanud; puhkeküla ehitusega kaasnevad sotsiaalsed ja kultuurilised muutused; turistide ärakasutamine kultuurilises olukorras.
- Veel võib vabas õhkkonnas arutleda lõplike üldistuste ja iga juhtumi analüüsi üle (igaüks võib öelda, kuidas tema oleks probleemi lahendanud). Kui õpilased on rollimängu üle mõtisklenud, püüavad nad koos otsustada, milliseid õigusi põlisrahvastele keelatakse ja mida nad vajavad, et väljendada oma kultuuri ja nõuda tagasi õigusi, mis neil olema peaks.

LISA 1

„Silvaespesa“ rollid

TURISMANDO SOCIETY FIRMA ESINDAJA	
<p>NIMI: Gloria</p> <p>PEREKONNANIMI: Rodriguez</p> <p>ELUKOHT: teise riigi pealinn</p> <p>VANUS: 54</p> <p>ROLL: firmajuht</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Projekt peab saama heakskiidu ilma igasuguste lisamuudatuste sisseviimiseta. Ma pean saama tingimusteta toetuse nii ministeeriumi esindajalt kui ka kohalikku omavalituse esindajalt.</p> <p>Minu firma on väga suure mõjuvõimuga ja kui koosolekul on mingid põikpäised ja kangekaelsed inimesed, siis minu firma on nõus neile kompensatsiooni maksta või maksta lisatasu selle eest, et inimesed koliksid ära sealt piirkonnast, kuhu ma puhkeküla tahan ehitada. Lisaks saab see kogukond, kes elab Silvaespesa külas, 50% tulust pileтите müügist, mille ostavad turistid, et tulla nende küllaga tutvuma.</p>
MINISTEERIUMI ESINDAJA	
<p>NIMI: Marcus</p> <p>PEREKONNANIMI: Levitt</p> <p>ELUKOHT: pealinn</p> <p>VANUS: 63</p> <p>ROLL: Kaubandus- ja Turisministeeriumi esindaja</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Pea vaatama neid dokumente, mida ministeerium järgib ja mille põhjal teeb projekti suhtes otsuse. Oma ettekandega on mul piisavalt võimu, et mõjutada projekti edasist tulevikku. Arutelu jooksul jätan meelde, et ministeerium saab 10% kasumist läbi erinevate maksude, mida firmal Tourismando Society tuleb maksta. Minu riik ei ole alla kirjutanud ühelegi rahvusvahelisel tasemel konventsioonile ega põlisrahvaste õiguste deklaratsioonile. Ei ole ühtegi riiklikku seadust, mis võtaks arvesse põlisrahvaste vajadusi/õigusi, seega ei rikuks riik mingeid seadusi.</p>

SILVIFI' ELANIKE SEADUSLIK ESINDAJA	
<p>NIMI: Roy</p> <p>PEREKONNANIMI: Se sana</p> <p>ELUKOHT: Silvaespesa</p> <p>VANUS: 45</p> <p>ROLL: Selvafitta's põlisrahvaste seaduslik esindaja</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Mina olen kohaliku põlisrahva kogukonna eestkõneleja. Olen Silvaespesa elanike huvide kaitsja. Keegi ei saa sundida Silvaespesa elanikke oma elukohast lahkuma. Pean arvestama, et kui elanikud on sunnitud lahkuma, on nende kogukondlik elu ohustatud. Pean arvesse võtma, et kogukond saaks kasu (mitte ainult majanduslikku), kui nad kodukohast lahkuvad.</p>
KESKKONNAORGANISATSIOONI „MONDOVERDE“ ESINDAJA	
<p>NIMI: Mario</p> <p>PEREKONNANIMI: Borchia</p> <p>ELUKOHT: pealinn</p> <p>VANUS: 40</p> <p>ROLL: kohaliku keskkonna-organisatsiooni esindaja</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Puhkeküla ehitamise projekt on minu organisatsioonile täiesti vastuvõetamatu. Puhkekeskuse ehitamine merekaldale hävitaks selle piirkonna ökosüsteemi. Lisaks tähendaks keskuse asumine ranna ääres seda, et see ala hakkab aeglaselt erodeeruma. Piirkonna loomastik muutuks drastiliselt ja asukad rändaksid sellest piirkonnast mujale. Puhkekeskuse ujulad ja golfväljakud, mida Tourismando Society on sinna planeerinud, võivad ohustada piirkonna veevarustust, mis praegugi on üsna probleemne.</p>
ORGANISATSIOONI „TODODERECHO“ PRESIDENT	
<p>NIMI: Guenda</p> <p>PEREKONNANIMI: Suarez</p> <p>ELUKOHT: Satorego omavalitsuses, 150 km Silvaespesast</p> <p>VANUS: 40</p> <p>ROLL: „Tododerecho“ assotsiatsiooni president</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Mina olen president organisatsioonis, mille eesmärk on võidelda inimõiguste eest. Koosolekust võtan osa, sest puhkeküla idee on meile täiesti vastuvõetamatu. Silvifid on selles piirkonnas elanud mitmeid põlvkondi ja neil on maaga eriline vastastikusel autusel põhinev suhe. Kui neilt ära võtta nende maa, siis mõjutab see negatiivselt kõiki eluvaldkondi, alates tööelust ja sotsiaalsest elust, kuni spirituaalsete tegevuste või laste üles kasvatamiseni välja. Usun, et see projekt on vale: puhkekeskuse võib ehitada mujale, kus ei rikota põliselanike huve.</p>

ESIMBA	
<p>NIMI: Esimba</p> <p>PEREKONNANIMI: minu külas ei ole perekonnanimesid. Olen Silvifi kogukonna liige</p> <p>ELUKOHT: Silvaespesa</p> <p>VANUS: 9.a. vana</p> <p>ROLL: aitan perel kala püüda, käin koolis. Mulle meeldib rannas sõpradega mängida, puude otsas ronida ja mul on suur teokarpide kogu.</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Sain aru, et sinna, kus praegu meie kool asub, tahetakse midagi muud ehitada ja me peame hakkama bussiga koolis käima. Mulle meeldib kooli jala minna – me lähme vendadega igal hommikul jalgsi kooli. Teises koolis ei räägita ega õpetada keelt, mida räägin. Pean siis hakkama õppima keeles, mida praegu meile kui võõrkeelt õpetatakse. Kui nad ehitavad puhkeküla ranna äärde, hakkab seal väga palju turiste olema ja meid ei lubataks rannas mängimas käia, peaksime siis leidma uusi kohti, kus mängida. Lisaks ei saa ma enam teokarpe korjata.</p>
GUIOMAR	
<p>NIMI: Guiomar</p> <p>PEREKONNANIMI: minu külas ei ole perekonnanimesid. Olen Silvifi kogukonna liige</p> <p>ELUKOHT: Silvaespesa</p> <p>VANUS: 21.a. vana</p> <p>ROLL: ravitseja (tervendaja) – mul on võime ravimtaimedega inimesi ravida.</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Olen ravitseja. Minu eriline anne on mulle edasi antud emalt ja vanaemalt. See on eriline kunst, millega mu perekond on aastaid tegelenud. Kasutame ravimtaimi, mis kasvavad merekaldal ja kui puhkeküla ehitatakse merekaldale, siis need ravimtaimed hävivad. See projekt mõjutaks väga laastavalt meie meditsiinivaldkonda ja ohustaks minu tööd.</p>

PACHAMA	
<p>NIMI: Pachama</p> <p>PEREKONNANIMI: minu külas ei ole perekonnanimesid. Olen Silvifi kogukonna liige</p> <p>ELUKOHT: Silvaespesa</p> <p>VANUS: 28.a. vana</p> <p>ROLL: õpetaja</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Olen kohaliku algkooli õpetaja. Õpetan lapsi vanuses 6-9.a. Meie koolis räägitakse keeles, mida on Silvaespesas alati räägitud, teisi keeli, mida räägitakse väljas pool meie kogukonda, õpetatakse võõrkeeltena. Usume, et meie keel on jätkusuutlik, kuna see on osa meie kultuurist. Lisaks õpetatakse meie koolis meie kogukonna kultuuri, teadmisi loodusest, mis on väga oluline osa meie kogukonna tarkustest ja teadmistest. Kõike seda, mida me koolis õpetame, on vaja selleks, et meie kogukond oleks aktiivne. Kui meie kool suletakse, ei saa meie lapsed enam õppida Silvifi kogukonnale omaseid erilisi teadmisi, ajajooksul sureks meie keel välja ja vaid meie kogukonna vanemad liikmed kannaksid edasi meie kultuuripärandit ning aja jooksul kaoks seegi.</p>
TSUUBEE	
<p>NIMI: Tsuubee</p> <p>PEREKONNANIMI: minu külas ei ole perekonnanimesid. Olen Silvifi kogukonna liige</p> <p>ELUKOHT: Silvaespesa</p> <p>VANUS: 32.a. vana</p> <p>ROLL: olen meie kogukonna vaimsuse teejuht. Nõustan külaelanike, kuulan nende lugusid ja püüan aidata lahendada nende probleeme. Viin läbi spirituaalseid rituaale meie pühitsetud palvekohtades.</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Meie elukohas on mitmeid kohti, mida peetakse pühaks ja mida on sajandeid kasutatud palvetamiseks ja surmude austamiseks. Turismiettevõtte on valinud meie matmiskohad selleks, et sinna golfväljakud rajada. Sellel maal on meie jaoks eriline tähtsus ja tähendus meie kogukonnale, kuna enamus meie religioossed rituaalid toimuvad siin ja me ei soovi, et nii oluline tegevus meie sotsiaalses elus oleks ohustatud.</p>

ADAM PRESBURY	
<p>NIMI: Adam</p> <p>PEREKONNANIMI: Presbury</p> <p>ELUKOHT: Silvaespesa omavalitus</p> <p>VANUS: 45</p> <p>ROLL: Kohaliku Omavalituse nõunik</p>	<p>Mida pean kohtumisel rõhutama?</p> <p>Minu huvides oleks, et puhkekeskuse projekt kiidetakse heaks, sest see tähendaks Kohalikule Omavalitusele suurt majanduslikku kasu.</p> <p>Aga muidugi ei oleks aus, et inimesed saadetakse sellelt maalt ära, hea oleks kui saaks mingi kokkuleppe, näiteks kui nende elanike pühad kohad jäetakse puutumata, muutes need nõ turismimagnetiks, teenides selle tegevusega nii raha, kuid samas saaksid kohalikud elanikud neid kohti edasi kasutada. Tõsi, sinna kuhu puhkekeskus planeeritakse, asub kool, kuid lapsed ei jääks ilma koolita. Nad võivad koolis käia naabruses olevas koolis ning selleks saab omavalitus koolibussid organiseerida.</p>

LISA 2

„Silvaespesa“ taustatekst

Silvaespesa omavalituse elanikele:

Käesolev teatis informeerib Silvaespesa omavalitsuse elanikke, et ehitusloataotlus eelpool nimetatud maale saavutas heakskiidu ja selle võitis „TOURISMANDO SOCIETY“. See ehitusluba annab turismiettevõttele loa ehitada projekti Silvaespesa piirkonda puhkekeskuse, mis kõige paremini kasutab ära piirkonna ilusat loodust, ranna piirkonda ja arheoloogilist eripära. 15% projektist saadud kasumist läheb vastavalt lepingule Silvaespesa kohalikule omavalitusele, kuna see oli ühiskondlik maa, mis müüdi erakättesse. Täpsemad kokkuleppe detailid on oodatud enne kui ehitustööd algavad.

Silvaespesa omavalitus